

Izvještaji

O KONTINUITETU JEDNE UPORNOSTI (35 godina aktivnosti Slavka Smoleca)

Nije popularno pisati osvrte na životni put živih ljudi jer to uvijek priziva patetiku, ali u slučaju Slavka Smoleca, popularnog Slavka, našeg 35 godina vjernog člana Speleološkog odsjeka, to se može i treba učiniti, već zbog toga što on uvijek govori da se premalo piše o ljudima koji stvaraju našu spel. povijest. A ovo je baš takva prigoda, jer su rijetki ljudi u našoj djelatnosti koji stvaraju njenu povijest već 35 godina neprekidno, s jednakom svježinom i jednakom upornošću.

Rodio se u Zagrebu 27. siječnja 1924. godine, gdje je završio osnovnu i građansku školu i stekao zvanje visokokvalificiranog pismoslikara. U svom radnom vijeku promijenio je svega nekoliko radnih sredina. Radio je u Željezničkoj radionici i na Autobusnom kolodvoru u Zagrebu, a već više od trideset godina radi u poduzeću »Pismoreklam« u Zagrebu.

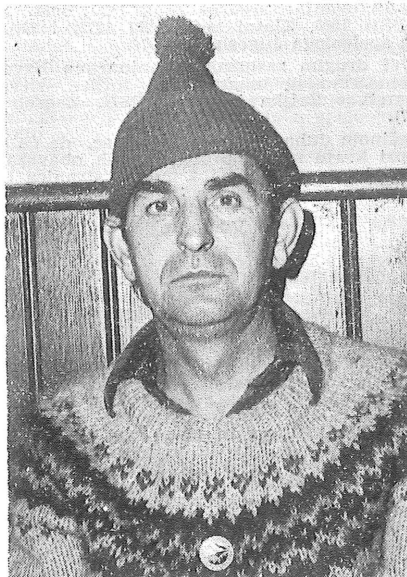
U PD »Željezničar« upisao se 1951. i odmah postao članom Špiljarske sekcije, osnovane godinu dana prije, koja je 1956. promijenila naziv u Speleološki odsjek. Od tada pa sve do danas Slavo je aktivan u SO-u. Prvih desetak godina bio je prisutan na gotovo svim istraživačkim akcijama ŠS/SO-a. Sudjelovao je tako u istraživanjima danas već poznatih špilja, kao npr. špilje Veternice kraj Zagreba i drugih špilja i jama na Sljemenu, Cerovačkih špilja kod Gračaca, špilje Vrelo kod Fužina, špilje Lokvarke u Lokvama, špilja i jama u okolici Oštarija (Mandelaja, Tounjčica i dr.), ponora Gotovž kod Klane, te još mnogod manje poznatih špilja i jama na Kordunu, u Lici, Gorskom kotaru, Hrvatskom primorju i Dalmaciji. Zbog smjene generacija sredinom šezdesetih godina, kada je cjelokupna djelatnost SO-a bila smanjena i Slavo je manje odlazio u spel. objekte, ali je sudjelovao u većim istraživanjima u kojima je bilo potrebno više sudionika. Poslije, kada je SO ojačao i mlade su generacije preuzele vodstvo Odsjeka, Slavo je opet sudjelovao u spel. istraživanjima, od kojih je najznačajnije istraživanje Ponora kod Rašpora u Istri 1974, tada najdužlje jame u Hrvatskoj (—355 m) i Sustava Kicljevih jama kod Skrada u Gorskom kotaru 1978. god. (—285 m).

Njegova sposobnost dobrog organiziranja posla došla je od izražaja odmah nakon dolaska u ŠS, pa je od tada biran na mnoge dužnosti u SO-u i izvan njega, a dužnosti je uvijek obavljao dobro. Bio je ekonom-oruđar ŠS-a (1951—1952, ali i 1972. i 1977), zatim član Nadzornog odbora ŠS (1955—1956), pa pročelnik SO-a (1956—1963, 1965—1967, i 1974—1975), zamjenik pročelnika (1976), blagajnik (1964 i 1978—1980), statističar (1975). Kao delegat SO-a bio je član Upravnog odbora PD »Željezničar« (1956—1967 i 1970—1974), član KS PSH (1956—1963, 1965—1967, 1973—1974), član Speleološkog društva Hrvatske (1960—1962) i član redakcije časopisa »Speleolog« (1959—1963 i 1975—1980).

Slavo je sudjelovao na više spel. seminara, škola i tečajeva, najprije kao učenik a poslije kao predavač i instruktor, i to: Spel. seminar za članove SO PD »Željezničar« i Spel. društva »Bosna« iz Tuzle, u Zagrebu i Tuzli 1956; II republički spel. tečaj u Cerovačkim špiljama 1958; Spel. tečaj za članove SO PD »Platak« iz Rijeke, u Lovranu 1963; Spel. škola za članove SO PD »Željezničar«, u Zagrebu 1966; Savezni seminar za spel. instruktore, na Sljemenu 1968; Tečaj o spašavanju iz spel. objekata, u Brebournici kraj Karlovca 1971.

Prema klasifikaciji spel. kadrova koju vodi KS PSH, Slavo je naziv speleolog-surađnik dobio 1951. (upisom u ŠS), naziv speleolog-pripravnik 1956. (završivši spel. seminar), naziv speleolog 1970. (bez polaganja ispita; značka br. 14) i naziv spel. instruktor 1979. (bez polaganja ispita, prema Pravilniku KS PSH).

Sudjelovao je, također, na više spel. skupova: II jugoslavenski spel. kongres, u Splitu 1958; II Simpozij o tehničkoj istraživanju i spel. obremu u Ribnici 1962; IV jugoslavenski i V međunarodni spel. kongres u Ljubljani i Postojni 1965; Simpozij o plitkom

kršu u Domžalama 1971; VI jugoslavenski spel. kongres u Lipicama 1972.

Kao jedan od osnivača časopisa »Speleolog« i član redakcije od 1957—1975. objavio je gotovo u svakom broju neki napis (izvještaj, obavijest), a 1965. i članak o svojim počecima u speleologiji u časopisu Naše planine. Slavo je autor značke SO-a, značke Speleolog KS PSH ali i mnogih značaka PD »Željezničar« i drugih planinarskih društava.

No, ovim grubim statističkim pregledom još uvijek nisu obuhvaćene sve njegove djelatnosti, posebno one vezane uz njegovu profesiju. Slavo je, naime, kao vrsni pismoslikar neizbježni suradnik svakog broja časopisa (kreiranje naslovne stranice, pojedinih crteža), te kreator svih diploma i zahvalnica SO-a, i ne samo svog SO-a već i drugih, a također i diploma te drugih odlikovanja PD »Željezničar«, PSH i gotovo svih PD-a u Zagrebu a i izvan Zagreba. Osim toga, u prvim godinama rada ŠS/SO-a i Slavo je bio jedan od onih koji su vlastitim rukama izrađivali spel. opremu (spel. ljestve i dr). Prilikom uređivanja prostorija ŠS/SO-a Slavo je uvijek prisutan; niti jedno preuređenje prostorija nije prošlo bez njegovog pismoslikarskog i stolarskog umijeća.

Mnoge materijalne nedaće u koje je povremeno upadao SO bile su ublažene njegovim zanatskim umijećem, smislom za organizaciju i vlastitom radošću. Članovi SO-a su pod njegovim vodstvom uređivali planinarska stetišta i izletišta, bojali fasade i ograde, markirali putove, a i njegova slomljena rebra ugrađena su u preuređeni planinarski dom na Oštrecu.

Slavo je i svestran planinar. Što sa članovima SO-a, što sa članovima drugih sekcija i odsjeka društva, ali i sa svojom ženom i dvojicom sinova prošao je do sada gotovo sve planine Hrvatske i mnoge u Sloveniji, BiH i Srbiji. Sudjelovao je na gotovo svim sletovima planinara-željezničara Jugoslavije, kao i na mnogim drugim sletovima, susretima, pohodima i orijentacijskim takmičenjima. Mnogo čita, naročito speleološku i planinarsku literaturu (pretplatnik je Naših planina), a bavi se i numizmatikom. Vrlo je društven, pristupačan, razgovorljiv, susretljiv. Za radionicu gdje radi (pogon »Pismoreklam« u Vlaškoj 92) kažu da je planinarsko-speleološka ambasada, jer k njemu svako-

dnevno navraćaju speleolozi i planinari, pogotovo oni stariji koji manje dolaze u SO da čuju novosti, ali mnogi tu navraćaju i samo da ga pozdrave.

Za svoj dosadašnji doprinos planinarstvu i speleologiji Hrvatske i Jugoslavije dobio je mnogobrojna priznanja, diplome i zahvalnice od svog SO-a, PD-a i drugih PD-a, no najvrednija su slijedeća odlikovanja: Srebrni znak PSH 1962, Zlatni znak PSH 1968, Zlatni znak PSJ 1975. i Diploma Saveza speleologa Jugoslavije 1976.

Kao i drugim zaslužnim planinarima Hrvatske, objavljena mu je biografija u knjizi »Hrvatsko planinarstvo« Željka Poljaka (PSH, Zagreb 1975, str. 307).

Svježinom duha i ideja, nadamo se, da će Slavo sada, pri kraju svojih profesionalnih obaveza, dodati u dobrom zdravlju još mnogo stranica budućoj povijesti našeg Odsjeka i speleologiji.

Vlado Božić i Juraj Posarić

DVADESET GODINA KKS PSJ

U 1987. godini navršilo se 25 godina otkako je speleologija ušla u program rada Planinarskog saveza Jugoslavije i 20 godina od osnivanja Komisije za speleologiju u PSJ.

Inicijativa o formiranju koordinacijskog tijela u PSJ koje će se baviti problemima speleologije potekla je iz KS PS Hrvatske još 1961. godine, kada je KS PSH organizirala Prvi jugoslavenski speleološki tečaj u Tounju, na kojem su uz članove speleoloških odsjeka iz Hrvatske sudjelovali i članovi istih odsjeka iz Srbije, BiH i Makedonije. Tu je po prvi put ostvarena veća međurepublička suradnja planinara-speleologa, pa je odatle krenula ideja o bolje organiziranoj među-republičkoj suradnji. Treba znati da speleologija u PSJ tada još nije bila afirmirana, a kamoli da je imala tradiciju, kao npr. alpinizam, pa je u tim godinama još postojalo nepovjerenje i sumnja u opravdanost uvođenja te djelatnosti u program rada PSJ.

Ipak, 1962. godine predstavnici PS Hrvatske uspjeli su u PSJ osnovati Komisiju za alpinizam i špiljarstvo, koja je trebala rješavati dvije naoko slične ali, ipak, različite djelatnosti. Kako speleološki problem u toj Komisiji nisu rješavani uopće (predsjednik joj je bio alpinist) osnovana je dvije godine poslije, tj. 1964. Potkomisija za špiljarstvo u Komisiji za alpinizam i špiljarstvo PSJ. Ni u ovom organizacijskom obliku speleološki rad u PSJ nije došao do izražaja jer su se i dalje svi problemi Komisije svodili na rješavanje problema Potkomisije za alpinizam. Zajedničkim nastojanjima članova KS PS Hrvatske i KS PS Srbije osnovana je 1967. na sjednici PSJ u Beogradu samostalna komisija pod nazivom Komisija za speleologiju PSJ.

Ovaj organizacijski uspjeh imao je odmah i svoj stručni nastavak, jer je KS PSH na inicijativu KS PSJ na Sljemenu kraj Zagreba iste godine organizirala Seminar o spašavanju iz speleoloških objekata, a iduće godine i prvi službeni sastanak KS PSJ u Zagrebu. Iste, 1968. godine predstavnik KS PSJ sudjelovao je na 5. jugoslavenskom spel. kongresu u Skoplju, a krajem godine KS PSJ je organizirala Savezni instruktorski seminar, opet na Sljemenu. Godinu dana poslije predstavnik KS PSJ sudjelovao je na 5. međunarodnom spel. kongresu u Stuttgartu, a iste, 1969. godine KS PSJ je organizirala Savezni spel. tečaj u Sicevu, u Srbiji.

Ova nagla aktivnost KS PSJ odmah nakon osnivanja kao da je bila prevelik zalogaj za tu mladu organizaciju – nosiocima aktivnosti kao da je ponestalo daha jer je u idućem razdoblju došlo do malog zatšaja.

Na sjednici PSJ održanoj u Sarajevu 1971. godine Komisija je dobila pridjev »koordinacijska«, tako da se od tada zove Koordinacijska komisija za speleologiju Planinarskog saveza Jugoslavije (KKS PSJ). Na sjednici je predočeno da se radi povećanja aktivnosti svih komisija PSJ, sastanci komisija održavaju na terenu, a ne samo u Beogradu. To je prihvaćeno i već iduće godine sastanak KKS PSJ održan je na Beljanici u Srbiji.

Od tada sastanci KKS PSJ održavaju se redovito svake godine u drugoj republici, i to jedan redovni, a ponekad i izvanredni, obično u sklopu stručnog savjetovanja. Sastancima prisustvuju

predstavnici republičkih i pokrajinskih komisija za speleologiju planinarskih saveza, a republike u kojima nije osnovana komisija za speleologiju u planinarskom savezu (Slovenija i Crna Gora), šalju predstavnike svojih republičkih spel. organizacija. Na sastancima se podnose izvještaji o radu u svakoj SR/AP, prave se planovi rada za iduću godinu, raspravlja se o tekućim problemima u speleologiji i razmjenjuju se razne informacije.

Predstavnici KKS PSJ (obično jedan ili najviše dvojica) sudjelovali su na svim do sada održanim spel. skupovima u zemlji (simpoziji, kongresi, savjetovanja) i, redovito, na svim međunarodnim spel. kongresima i sastancima Međunarodne komisije za spašavanje iz spel. objekata.

Od 1977. godine KKS PSJ je uvela stalnu praksu održavanja jednog stručnog seminara ili savjetovanja svake godine, kao npr. o spel. opremi, tehnici i organizaciji istraživanja, o školovanju, o svladavanju vodenih prepreka u spel. objektima, o evidentiranju i organiziranju spel. rada, o samopomoći i samospašavanju, o mjerjenjima i uzorkovanju u speleologiji, o primjeni elektronskih računala u speleologiji i dr.

Osim toga, u zadnjih desetak godina na republičkim spel. logorima sudjeluju i speleolozi iz drugih republika, a neke se akcije organiziraju zajednički (čak i ekspedicije u inozemstvo).

KKS PSJ sačinjavaju predsjednik i delegirani predstavnici republičkih i pokrajinskih komisija za speleologiju (obično predsjednici i tajnici). Komisije postoje u Hrvatskoj od 1956. u Srbiji od 1953. u Makedoniji od 1970. u BiH od 1962. i u Vojvodini od 1964. godine. Sa speleolozima iz Slovenije suradnja se odvija preko Jamarske zveze Slovenije a sa speleolozima Crne Gore preko Speleološkog društva Crne Gore, Na Kosovu nema spel. organizacija.

Prema podacima iz 1987. godine, u Hrvatskoj ima 11 SO-a sa 296 članova, u BiH 15 (178), u Makedoniji 3 (198) u Srbiji 13 (230) u Vojvodini 1 (16), u Sloveniji, od 35 članica JZS 6 je jamarskih sekcija (JS) u planinarskim društvima s oko 120 članova, u Crnoj Gori Speleološko društvo ima 5 sekcija od kojih je jedna u PD-u s desetak članova. Prema tome, KKS PSJ koordinira rad pet republičkih i pokrajinskih komisija i djelomično dvije republičke spel. organizacije, s 50 SO/JS-a i s oko 1020 članova.

KKS PSJ stekla je ugled i među speleolozima izvan planinarske organizacije pa je mnogima uzor organiziranosti i rada.

Vlado Božić

SO PD »ŽELJEZNIČAR« U 1986. GODINI

U 1986. godini Odsjek je brojio 64 člana, od kojih 34 aktivnih. Održano je 47 članskih sastanaka na kojima je sudjelovalo ukupno 807 članova (17 članova po sastanku) i 107 gostiju iz SO PDS »Velebit«, PD »Dubovac«, SD »Špiljar«, DISKEF-a, SD »Ursus Spelaus« te članovi odsjeka i sekcija unutar PD »Željezničar«.

Osam redovnih sastanaka održana su i 4 sastanka Izvršnog odbora SO-a i 6 sastanaka uredništva časopisa »Speleolog«. Članovi odsjeka su sudjelovali na ovim skupovima:

- skup u Domžalama
- seminar o mjerjenjima u speleologiji
- svjetski spel. kongres u Španjolskoj (Barcelona)
- savjetovanje o školovanju kadrova u organizaciji Saveza speleologa Jugoslavije
- proslava 30. godišnjice KPSPH

Održana su ova predavanja naših članova:

- o speleologiji u SD »Samobor«
 - o meteorologiji u speleološkim objektima
 - o padomjeru (kongres u Španjolskoj)
 - predavanje u Samoborskoj spel. školi
 - o mjerjenjima i uzorkovanju u spel. objektima.
- U okviru planinarskih aktivnosti bilo je organizirano 147 izleta, među njima 80 speleoloških, s ukupno 330 sudionika. Područja na kojima se istraživalo jesu: Velebit, Gorski kotar, Lika, Kordun, Istra, Dalmatinska zagora, BiH i Metohija (SAP Kosovo). Istraženi su ovi objekti (prvi broj označava dužinu, drugi dubinu):

Metohija:

- Špilja kod sela Dush (495,20)
- Jama iznad špilje kod sela Dush (? , 7)

Crnopac:

- Jama pod Crnopcem (60, 102)
- Veliko grotlo (100, 170)
- Jama ispod Veselinovića stana (10, 22)
- Jama pored puteljčića (5, 37)
- Snježnica »DSP« (20, 35)
- Krasna jama (6, 12)

Ravna Gora

- Šifnerova jama (? 26)
- Jama kod Sumske kuće (83, 77)
- Ledena jama (? 39)
- Jama na Crnoj kosi (? 30)
- Špilja Sušica (300, ?)

Rakovica:

- Dumencića pećina (67, 19)
- Gvozdenka (54, ?)

Ličko Cerje: Jurićina jama (5, 11)

- Južni Velebit: Jama na Četinarici (65, 105)
- Sv. Rok: Špilja kod ponora Ospenice (145, 13)
- Zdihovo: Radovnica (175, 14)

Srednji Velebit:

- Klementina I (1125, 245)
- Klementina II (96, 76)

Kosinj:

- Jama u Radonićima (10, 22)
- Jama Maksinica (? 26)
- Jama Zegrovica (? 21)
- Jama kod kuće Podobljaj (? 26)
- Jama Cardaćina (? 46)
- Ponor Jelar (825, ?)

Poštak:

- Maslina jama (45, 96)
- Golubinka (12, 40)
- Jama kod Bucalovih dolina (24, 75)

Istraživanja su nastavljena u ovim objektima:

- Jama na Ziru (40, ?)
- Jama u Klepinoj dulibi (50, 20 u sifonu)
- Strmotina ponor (20, 5)
- Mandelajla (32, 15 u sifonu)

U 1986. godini organizirana je spel. ekspedicija KSPSH u Španjolskom masivu Picos de Europa. Trajala je od 12. 7. 1986. do 12. 8. uz posjet i sudjelovanje na svjetskom spel. kongresu u Barceloni koji je trajao od 29. 7. do 7. 8. Na kongresu je kao naš službeni predstavnik sudjelovao Juraj Posarić i održao predavanje o padomjeru. Ekspedicija je ukupno istražila 22 objekta od kojih je najdublja jama 350 metara.

Dakle, u 1986. bilo je ukupno 36 istraživačkih akcija u kojima je istraženo 10 novih špilja i 22 nove jame, ukupno 3605 m horizontalnih i 1522 m vertikalnih kanala. U nekima od njih bila su izvršena spel. ronjenja.

Rad u arhivi je nastavljen i ove godine te je arhivski obrađeno oko 1000 spel. objekata.

Članovi Odsjeka su obavili 25 dežurstava u Veternici i radili na uređivanju špilje i postavljanju nove rasvjete u turističkom dijelu. U 1986. je godini Zagrebačku spel. školu u organizaciji SOPDS »Velebit« završio 1 član.

Članovi Odsjeka su aktivni i u drugim spel. komisijama: Zoran Bolonić je referent za speleologiju PSZ, Juraj Posarić je voditelj službe vodiča po Veternici, Svjetlan Hudec je tajnik Komisije za speleologiju PSH, Vlado Božić je predsjednik KSPSH i predsjednik KKSPSJ.

Davor Stipčić

SO PD »ŽELJEZNIČAR« U 1987. GODINI

Odsjek je brojio 64 člana, od kojih 34 djeluje aktivno u radu SO-a. Od ukupnog broja članova bilo je 40 muških i 24 ženskih. U Odsjeku djeluje 17 speleologa suradnika, 20 speleologa pripravnika, 20 speleologa te 7 spel. instruktora, 1 pripravnik GSS-a i 2 spasavaoca GSS-a.

Tokom 1987. održano je 49 članskih sastanaka na kojima je sudjelovalo oko 720 članova (oko 15 po sastanku) i oko 200 gostiju iz SOPDS »Velebit«, SOPD »Dubovac«, SD »Ursus spelaeus«, DISKEF, SOPD »Zagreb-Matica« te članovi odsjeka i sekcija unutar PD »Željezničar«. Osim redovnih sastanaka, održano je 5 sastanaka Izvršnog odbora SO-a i 3 sastanka uredništva časopisa »Speleolog« koji je izašao u veljači 1987. (godište 1984/85). Bio je to broj sa najviše priloga i stručne literature do sada. Održana su predavanja naših članova:

- u sklopu Zagrebačke spel. škole
- u Osnovnoj školi u Ravnoj Gori
- u RO »Radin«
- na seminaru o mjeranju i crtanju u spel. objektima
- u planinarskoj školi PD »Vihor«

Članovi SO-a su sudjelovali na ovim skupovima:

- konferencija PSJ na Pokljuki
- sastanak potkomisije za spel. obrazovanje PSJ (Glavica)
- sastanak koordinacijske komisije PSJ (Glavica)
- kongres o spašavanju iz spel. objekata u Italiji
- simpozij o primjeni računala u speleologiji (Zagreb)
- simpozij »Čovjek i krš« u Trebinju
- izložba minerala Trlič
- 9. jugoslavenski simpozij »Hidrologija i inženjerska geologija« u Prštini
- logor u Istri (SD »Proteus« i SD »Pazin«)
- logor »DZRJ« Kranj

Članovi SO-a su kao članovi komisije bili na:

- instruktorskom tečaju u Splitu (kao mentori)
- ispitu za stjecanje naziva speleolog u Nikšiću (za SSCG)
- ispitu za stjecanje naziva speleolog u Beogradu

Tokom 1987. bilo je 143 izlazaka na teren, s time da je više od 80 izleta bilo vezano uz speleologiju. Na terenu je ukupno boravilo 297 naših članova, koji su tokom godine istražili 3320 m horizontalnih i 1573 m vertikalnih kanala. Provedeno je 26 istraživačkih akcija u kojima je istraženo 40 novih jama i 6 špilja, te su obavljena dodatna istraživanja u otprilike poznatim objektima. U Mandelajli je pronađeno još 240 m dužine i 20 m dubine, u Veternici 25 m dužine.

Kod Prezida je istraženo 15 novih jama i špilja

(prvi broj dužina, drugi dubina):

- Jama Grobnec-Runc I (9, 19)
- Jama Grobnec-Runc II (24, 26)
- Jama u Kasmačevoj dragi (5, 13)
- Pojetova jama (110, 58)
- Jama u Menčjakovom lazcu (? 21)
- Brlava jama (? 70)
- Jama kod partizanske bolnice (? 56)
- Jama kod križeve barake (8, 22)
- Jama iznad Senice (12, 38)
- Jama u Tamokovom lazcu (25, 20)
- Stipetova špilja (? 22)
- Jama na Štumovo nad doljne (55, 33)
- Jama na Praprotnoj dragi (48, 100)
- Špilja Pad Skalo (12, ?)
- Jama na Lojzi (32, 16)

Zdihovo:

- Špilja Gredenica (16, 6)
- Jama Celine (8, 15)
- Harčić pećina (17, ?)
- Špilja Zuko (345, 14)
- Dubrovnik: Mlini (20, ?)
- Vrbovsko: Dulina jama (? 50)

Istra:

- Jama kraj Batluške (? 92)
- Šuplje krase (30, 5)
- Jama I (? 25)
- Jama II (? 30)
- Jama u Kovačevcu (? 67)

Velebit:

- Jama u Klepinoj dulibi (20, 10, u sifonu)
- Jama pod Liscom (20, 30)
- Jama kod Kušine kuće (30, 50)
- Gologlava jama (300, 100)
- Nova Štirovača (330, 50). U njoj pronađen je sifon i sada sa starom Štirovačom čini sistem dužine 880 m
- Stari ponor Štirovače (350, 20)
- Klementina (novih 800 m duž.)
- Klementina III (? 205)
- Izvor Ričine (130, ?)
- Izvor Bistraca (80 u sifonu, ?)

Krušćica + krš:

- Jama kod malog vrha (? 38)
- Jama sa mostom (20, 63)

- Jama kod PTT stupa (20, 53)
- Talijanova jama (? 26)
- Jazbina (15 u sifonu, ?)
- Rupica kod Jopićeve (100, ?)

Od većih akcija treba napomenuti istraživanje objekata u okolici Prezida u Gorskom kotaru za 1. svibanj, gdje je istraženo 16 objekata, te logor SO-a na Štirovači od 15–30. 8. čiji je vode bio Jadranko Ostojić. U logoru je boravilo oko 40-ak speleologa iz Zagreba i Splita. Tom prilikom istraženo je 6 novih objekata i nastavljeno istraživanje u 3 otprije poznata. Najdublja istražena jama je Klementina (265 m), čija dužina sada iznosi preko 2 km, te je ujedno i najduža špilja na Velebitu.

Naročita pažnja ove godine posvećena je speleo-ronjenju, za što je posebno zaslužan B. Jalžić. Izvršen je niz ronilačkih akcija u spel. objektima od kojih su najznačajnije akcije u Mandelaji, Ponoru u Klepionju dublbi, u Ponoru na Štirovači, izvoru Bistraca i Tounjčice, Jazbini i u Veternici. Osim toga, članovi Odsjeka obavili su 10 dežurstava pred špiljom Veternicom. Zbog boljeg svladavanja tehnike spuštanja i penjanja po užeovima, organizirano je više vježbi na Gorskom Zrcalu na Medvednici.

Rad u arhivi SO-a nastavljen je i tokom protekle godine, a započela je i kompjuterska obrada svih podataka vezanih za spel. objekte. Trenutno, arhiva raspolaže s podacima o 1200 objekata. Tokom 1987. niži jedan član nije pohađao spel. školu u organizaciji SOPDS »Velebit«, što jasno ukazuje na nedostatak mladih članova. Članovi su aktivni i u drugim spel. komisijama izvan SO-a i to:

- V. Božić je predsjednik KS PSH i predsjednik KK SPSJ
- S. Hudec je tajnik KSPSH
- J. Posarić je voditelj službe vodiča po Veternici
- Z. Bolonić je referent za speleologiju PSZ.

Davor Stupčić

Dr. SREČKO BOŽIČEVIĆ —
DOBITNIK NAGRADE »FRAN TUČAN«

Razvoj znanstveno-istraživačkog rada, odnosno znanosti u cjelini, važan je činilac razvoja svakog društva. U izgradnji odnosa, samog društva prema ovoj djelatnosti, nesumnjivo, vrlo važnu ulogu ima popularizacija znanosti. Zato od svibnja 1986. godine, otkada vrijedi novi Zakon o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti, na snazi je i njegov član 141. u kome piše:

1. U okviru republičkih nagrada za znanstveno-istraživački rad na području SR Hrvatske dodjeljuje se svake godine i nagrada za istaknute rezultate, odnosno za uspješno djelovanje na popularizaciji znanosti;

2. Nagrada se dodjeljuje pod imenom »Fran Tučan«. Za što se točno ta nagrada dodjeljuje vjerojatno je najbolje objašnjeno u raspisu Natječaja za dodjelu republičkih nagrada znanstvenim radnicima gdje stoji:

»Nagrada za popularizaciju znanosti, 'Fran Tučan' dodjeljuje se za uspješnu i istaknutu aktivnost u popularizaciji u jednom ili više znanstvenih područja koja je rezultirala a) vrijednim publikacijama i drugim medijskim priložima koji na popularan način obrađuju problematiku iz jednog užeg znanstvenog područja ili interdisciplinarnog preklapanja više znanstvenih područja te b) širenjem znanstvenih informacija u društvu u cilju podizanja nivoa znanja i šireg osposobljavanja radnih ljudi i građana za što pravilniji odnos prema znanosti i njenom korištenju za razvoj cijelog društva.«

Sagledavajući značaj ovog priznanja, posebno nam je drago što je njegov prvi dobitnik dugogodišnji član Speleološkog odsjeka PD »Željezničar« dr. Srećko Božičević, kojemu je priznanje dodijeljeno za popularizaciju znanosti iz područja geo-

logije — speleologije. Prijedlog za nagradu podnio je Hrvatsko geološko društvo uz podršku Hrvatskog prirodoslovnog i ekološkog društva iz Zagreba.

Dr. Srećko Božičević rođen je 1935. godine u učiteljskoj obitelji. Diplomirao je geologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu 1958. godine, magistrirao 1973. godine s temom iz hidrogeologije krša na istom fakultetu, a doktorirao 1985. godine na Zajedničkom studiju iz područja geologije Sveučilišta u Zagrebu s temom pod naslovom »Morfogeneza speleoloških objekata Istre i njihova zavisnost o geološkim i hidrogeološkim uvjetima«.

Od 1959. godine zaposlen je u Institutu za geološka istraživanja gdje radi i danas u odjelu za hidrogeologiju i inženjersku geologiju kao znanstveni suradnik. Posebno se ističe njegova stručna aktivnost na području speleologije, kojom se počinje aktivno baviti još 1953. godine kao student i član Speleološkog odsjeka PD »Željezničar« iz Zagreba. U planinarskoj organizaciji obavljao je funkcije pročelnika komisije za speleologiju Planinarskog saveza Hrvatske, a uz rad u speleološkom odsjeku »Zagreb« i »Željezničar« pomagao je u obnavljanju speleološke djelatnosti u PDS »Velebit«. Bio je član izvršnog odbora Saveza speleologa Jugoslavije, a vršio je i dužnost tehničkog i glavnog urednika časopisa »Speleolog«. Nosilac je planinarskog naslova »Speleolog« i »Speleološki instruktor«, a od Speleološkog saveza Jugoslavije dobio je najviše priznanje »Zaslužni speleolog«. Suradnik je komisije za krš JAZU, član savjeta za promet JAZU, suradnik Jugoslavenskog leksikografskog zavoda i član Republičkog savjeta za zaštitu prirode SR Hrvatske. Na prijedlog Skupštine općine Ozalj godine 1982. dodijeljena mu je plaketa općine radi realizacije turističkog uređenja pećine Vrlovka u Kamanju.

Stručno djelovanje započeo je na regionalnim i detaljnim speleološkim istraživanjima jama, špilja, ponora i ledenica u okviru izrada geoloških, hidrogeoloških i inženjersko-geoloških karata SR Hrvatske. Kod izgradnje hidroenergetskih objekata na području krša (brana, akumulacija i tunela) aktivno je uključen u realizaciji prethodnih studija te veoma složenih građevinskih projekata i izvedbi (HE Sklope, HE Split, PHE Čapljina, HE Orlovac i akumulacija »Buško jezero«, cestovni tunel »Učka«, RHE Obrovac, temelji građevina u kršu, usjeci cesta, kamenolomi i dr.), posebno na speleološkim istraživanjima. Prilikom rješavanja vodoopskrbnih problema u kršu (Gorski kotar, Lika, Ravni kotari, Dalmatinska zagora, planina Učka, izvor Rječine, područje Vrgorca, Knina i Drniša) primijenio je speleološka istraživanja i istaknuo njihovo značenje.

Uža specijalnost dr. Srećka Božičevića je hidrogeologija i morfologija krša posebno vezana za istraživanje speleoloških objekata. Rezultate svoga rada objavio je u znanstvenim i stručnim časopisima te izlagao na domaćim i internacionalnim skupovima ukazujući na korisnost speleoloških istraživanja i na njihovu primjenu.

Do sada je objavio 215 znanstvenih, stručnih i popularnih radova. Zapažena je i njegova vrlo uspješna fotografska (preko 10 samostalnih izložbi), predavačka (preko 100 održanih predavanja), radio-televizijska i filmska djelatnost. Kao priznati znanstveni i stručni radnik ističe se sveobuhvatnim uspješnim nastojanjima u popularizaciji geološke struke, a posebno svoje uže specijalnosti — speleologije. S tog područja od sada su mu tiskane i dvije knjige: »Čovjek u podzemlju« (izdavač: »Školska knjiga«) i »Kroz naše spilje i jame« u dva izdanja (izdavač Hrvatsko prirodoslovno društvo).

Dodjeljivanjem ove visoke republičke nagrade za popularizaciju znanosti »Fran Tučan« odano je društveno priznanje za dosadašnji rad dr. Srećku Božičeviću ali i našoj speleologiji u cjelini.

Mladen Kuhta